

HOF TER WEIJDE

DE ZURE APPELS VAN ST. JAN....

Middeleeuwen

“Kip, ik heb je!”

De oude kloosterling had de jongen stevig vast in zijn nekvel.

Toen de jongens door de appelboomgaard slopen, was hij plotseling achter een bessenstruik overeind gerezen en had hij zich op hen gestort. Hij was al een oude man en hij hijgde van de, voor zijn leeftijd, ongewone inspanning, maar zijn greep was als de tang van een kiezentrekker op de kermis. Je kon merken dat hij zijn hele leven op het land en in de tuinen had gewerkt!

De jongen huilde van schrik en worstelde om los te komen. “Ik zal het nooit meer doen, heer!” smeekte hij.

“Ik ben geen heer.” zei de kloosterling. “Zeg maar gewoon broeder tuinman, zoals iedereen. Hou je nu maar rustig, je makkers zijn allemaal al lang weg. Stelletje appeldieven! Kom nou maar kalm met me mee, ik heb nog een appeltje met jou te schillen.” Zonder dat zijn greep verslaptte, maar desondanks met zachte hand, trok hij de tegenstribbelende jongen met zich mee.

In de keuken van de kloosterboerderij drukte hij de jongen op een houten kruk en liet hem los.

“Hoe heet je, jongen?” vroeg hij vriendelijk.

“Petrus, broeder.” zei de jongen nog nasnikkend.

“Maar ze noemen me Peer...”

Met zijn mouw veegde hij zijn ogen en neus af.

“Wat moet een “peer” nou in de appelgaard?” vroeg de oude man, met een pretlichtje in zijn ogen.

Peer hoorde het grapje niet eens. “We wilden appeltjes jatten, broeder...maar ze zijn nog zuur ook!”

”Ja, jongen...extra zuur als je dan nog gesnapt wordt ook!”

Weer hoorde Peer de grap niet in het antwoord van de oude broeder. “Het was de eerste keer, broeder, eerlijk waar.” zei hij zachtjes.

“Misschien was het voor jou de eerste keer, jongen...ik wil je graag geloven. Maar het is vaker gebeurd, daarom wist ik precies waar ik op de loer moest gaan liggen.”

“Wat gaat u met me doen, broeder? Gaat u het aan mijn ouders vertellen?”

“Daar moet ik nog even over nadenken, jongen. Voorlopig kun je het een beetje goed maken door me te helpen.”

De broeder schoof een mand met pastinaken, op de plavuizen vloer, tussen hen in. Hij nam een van de grote witte wortels in zijn hand en liet zien hoe je de schil er af kon krabben met het scherp van een mes.

“Mijn moeder schilt ze altijd.” zei Peer, die bereidwillig het voorbeeld van de oude man volgde en een wortel en een mes had gepakt.

“Wij schrappen ze altijd.” zei de oude kloosterling.

“Met schillen gaat teveel van de pastinaak verloren!”

“Bent u zo gierig dan?” vroeg Peer, die niet in de gaten had dat het eigenlijk wel een beetje een oneerbiedige vraag was.

“Peer...mijn jongen...ik zal je eens wat vertellen” zei de oude man. Hij liet de schoongekrabde pastinaak in een houten emmertje met water plonsen en pakte een volgende.

“Mijn medebroeders en ik, wij allen die hier wonen, behoren tot de Orde van Sint Jan.

Het is een geestelijke ridderorde...dat betekent dat alle broeders van adel zijn.

Zo'n vijf eeuwen geleden beschermden wij pelgrims, die op bedevaart waren naar het Heilige Land. Op vele plaatsen hadden we ziekenhuizen om zieke en gewonde pelgrims te verzorgen.

Je hebt vast wel eens gehoord van het Sint Catharijnegasthuis in Utrecht?”

Peer knikte van ja, met het puntje van zijn tong tussen zijn tanden, zo ingespannen was hij aan het schrappen.

“Dat is al vierhonderd jaar ons hospitaal hier. En deze hoeve hoort daarbij, samen met nog een paar andere boerderijen. Er komen wel eens hospitaalridders uit de andere vestigingen hierlangs ...zij kunnen hier dan logeren. Daarom is dit best een mooi huis...dat zijn ze door hun afkomst nog een beetje gewend.”

“Ja, maar...als het allemaal van die hoge heren zijn, waarom moeten we dan zo zuinig doen met deze wortels?” vroeg Peer.

“Alles wat wij verbouwen is voor het Catharijnegasthuis...graan, bonen, vruchten, kruiden...daardoor hoeft het hospitaal bijna geen voedsel te kopen en kan het geld besteed worden aan de verpleging van de zieken. En daarom, ook...” Broeder tuinman stopte even met vertellen en keek Peer recht in de ogen. “Daarom ook houden we onze appeltjes liever zelf, voor het goede doel!”

Peer sloeg beschaamd zijn ogen neer. “Maar ze zij allemachtig zuur!” verdedigde hij zich.

“Van zure appeltjes maken wij cider, zelfs van afgevallen vruchten, of ze nou beurs en wormstekig zijn of niet. We leven in moeilijke tijden...alles is zo verschrikkelijk duur geworden. Het gasthuis heeft grote schulden, dat weet iedereen.”

Peer knikte. “Ik zal het nooit meer doen, zo helpe mij god!” zei hij plechtig.

Broeder tuinman stak zijn duim op.

“Jongen,” zei hij, “je bent zo’n peer!”

Hans Doornweerd/Latifundium ad Flevum (LatAF)

VERHAAL